

Byla C-455/23 [*Garera*]ⁱ**Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį****Gavimo data:**

2023 m. liepos 20 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:*Sąd Najwyższy* (Lenkija)**Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:**

2023 m. balandžio 3 d.

Kasatorius:

G. T.

Kita kasacinio proceso šalis:*T. S.A.***Pagrindinės bylos dalykas**

Byla, iškelta pagal kasacinį skundą, kurį G. T. pateikė dėl *Sąd Apelacyjny w Katowicach* (Katovicių apeliacinis teismas) sprendimo atmesti ieškinį dėl atleidimo nuo garantijos ir priverstinio išieškojimo iš pareikštinių akcijų

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalykas ir teisinis pagrindas

Sąjungos standartas, pagal kurį nacionaliniai teisėjai be jų sutikimo paskiriami nagrinėti bylas kitame nacionalinio teismo struktūriniame padalinyje nei tas, kuriame jie paprastai dirba. Pagal įstatymą įsteigto teismo statusas. Teisėjų darbo laikas Direktyvos 2003/88/EB 6 straipsnio b punkto kontekste.

Teisinis pagrindas: SESV 267 straipsnis.

ⁱ Šiai bylai priskirtas fiktyvus pavadinimas, neatitinkantis proceso šalių tikrųjų pavadinimų ar pavardžių.

Prejudiciniai klausimai

1. Ar ESS 19 straipsnio 1 dalies antra pastraipa, atsižvelgiant į Teisingumo Teismo sprendime *W. Ż.*, C-487/19, pateiktą išaiškinimą, turi būti aiškinama taip, kad *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) teisėjo paskyrimas be jo sutikimo laikinai nagrinėti bylas kitoje Aukščiausiojo Teismo kolegijoje pažeidžia teisėjų nepašalinamumo ir nepriklausomumo principus pagal analogiją su bendrosios kompetencijos teismo teisėjo perkėlimu tarp dviejų to paties teismo skyrių, kai:
  - Aukščiausiojo Teismo teisėjas paskiriamas nagrinėti bylas, kurios *ratione materiae* skiriasi nuo bylų, teisingų kolegijai, kurioje jis paprastai dirba,
  - teisėjui neužtikrinama Sprendimo *W.Ż.*, C-487/18 [C-487/19], 118 punkte nurodytus reikalavimus atitinkanti galimybė apskusti teismui sprendimą dėl tokio paskyrimo,
  - Aukščiausiojo Teismo pirmojo pirmininko įsakymą dėl paskyrimo nagrinėti bylas kitoje kolegijoje ir *Izba Cywilna Sądu Najwyższego* (Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų kolegija) darbui vadovaujančio pirmininko įsakymą dėl konkrečių bylų priskyrimo priėmė asmenys, paskirti Aukščiausiojo Teismo teisėjais tokiomis pačiomis aplinkybėmis kaip ir byloje *W. Ż.*, C-487/18 [C-487/19], o remiantis ligšioline jurisprudencija teismo procesai, kuriuose dalyvauja tokie asmenys, yra negaliojantys arba pažeidžia EŽTK 6 straipsnyje įtvirtintą šalies teisę į teisingą bylos nagrinėjimą,
  - teisėjo paskyrimas be jo sutikimo nustatytą laikotarpį nagrinėti bylas kitoje Aukščiausiojo Teismo kolegijoje nei ta, kurioje jis paprastai dirba, paliekant jam pareigą nagrinėti bylas pastarojoje kolegijoje, neturi jokio pagrindo nacionalinėje teisėje,
  - paskiriant teisėją be jo sutikimo nustatytą laikotarpį nagrinėti bylas kitoje Aukščiausiojo Teismo kolegijoje nei ta, kurioje jis dirba, pažeidžiamas 2003 m. lapkričio 4 d. Europos Parlamento ir tarybos Direktyvos 2003/88/EB dėl tam tikrų darbo laiko organizavimo aspektų (OL L 299, 2003, p. 9; 2004 m. Specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 4 t., p. 381) 6 straipsnio b punktas?
2. Neatsižvelgiant į atsakymą į pirmąjį klausimą, ar ESS 19 straipsnio 1 dalies antra pastraipa turi būti aiškinama taip, kad teismas, sudarytas Aukščiausiojo Teismo pirmojo pirmininko įsakymu dėl paskyrimo nagrinėti bylas kitoje Aukščiausiojo Teismo kolegijoje ir Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų kolegijos darbui vadovaujančio pirmininko įsakymu dėl konkrečių bylų priskyrimo nagrinėti, priimtais asmenų, paskirtų Aukščiausiojo Teismo teisėjais tokiomis pačiomis aplinkybėmis kaip byloje *W. Ż.*, C-487/18 [C-487/19], nėra „pagal įstatymą įsteigtas teismas“ kai pagal ligšiolinę

jurisprudenciją teismo procesai, kuriuose dalyvauja taip paskirti asmenys, yra negaliojantys arba pažeidžia EŽTK 6 straipsnyje įtvirtintą šalies teisę į teisingą bylos nagrinėjimą?

3. Jeigu į pirmąjį klausimą būtų atsakyta teigiamai arba į antrąjį klausimą būtų atsakyta, kad taip įsteigtas teismas nėra „pagal įstatymą įsteigtas teismas“, ar ESS 19 straipsnio 1 dalies antra pastraipa ir Sąjungos teisės viršenybės principas turi būti aiškinami taip, kad į pirmajame ir antrajame klausimuose nurodytu būdu sudaryto teismo sudėtį paskirti teisėjai gali atsisakyti atlikti veiksmus jiems priskirtoje byloje, įskaitant sprendimo priėmimą, ir laikyti niekiniais įsakymus dėl jų paskyrimo į kitą Aukščiausiojo Teismo kolegiją ir konkrečių bylų priskyrimo, o gal jie turi priimti sprendimą byloje ir palikti šalims nuspręsti, ar tą sprendimą skusti dėl šalies teisės į bylos nagrinėjimą ESS 19 straipsnio 1 dalies antros pastraipos ir Pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnio reikalavimus atitinkančiame teisme pažeidimo?

Nurodytos Sąjungos teisės nuostatos

ESS 19 straipsnio 1 dalis, Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnis

2021 m. spalio 6 d. Teisingumo Teismo sprendimas W. Ż. (Aukščiausiojo Teismo Išimtinės kontrolės ir viešųjų reikalų kolegija – Paskyrimas), C-487/19, EU:C:2021:798

Nurodytos nacionalinės teisės nuostatos

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (1997 m. balandžio 2 d. Lenkijos Respublikos Konstitucija): 45 ir 183 straipsniai

Ustawa z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (2017 m. gruodžio 8 d. Aukščiausiojo Teismo įstatymas), suvestinė redakcija: *Dz. U.* 2021, 1904 pozicija su pakeitimais: 1, 3, 15, 17, 29, 30, 31, 35 ir 82 straipsniai

Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (2001 m. liepos 27 d. Bendrosios kompetencijos teismų santvarkos įstatymas), suvestinė redakcija: *Dz. U.* 2023, 217 pozicija: 22a straipsnis

Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (1974 m. birželio 26 d. Darbo kodeksas): 140 straipsnis

Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (1964 m. lapkričio 17 d. Civilinio proceso kodeksas): 398²⁰ straipsnis

Glaustas faktinių aplinkybių ir proceso pagrindinėje byloje aprašymas

- 1 *Sąd Apelacyjny w Katowicach* (Katovicų apeliacinis teismas) 2019 m. gruodžio 4 d. sprendimu atmetė G. T. apeliacinį skundą dėl 2019 m. sausio 22 d. *Sąd Okręgowy w Katowicach* (Katovicų apygardos teismas) sprendimo, kuriuo buvo atmestas jo ieškinyš prieš Huta <...> S.A., kurios buveinė yra R., dėl atleidimo nuo garantijos ir priverstinio išieškojimo iš Huta <...> S.A., kurios buveinė yra R., pareikštinių akcijų. Kasacinį skundą dėl Katovicų apeliacinio teismo sprendimo pateikė ieškovo įgaliotas asmuo, jis ginčija sprendimą visa apimtimi ir tvirtina, kad dėl netinkamo aiškinimo buvo pažeistos tam tikros Civilinio kodekso nuostatos.
- 2 2020 m. lapkričio 3 d. nutartimi Aukščiausiasis Teismas priėmė nagrinėti kasacinį skundą. 2020 m. gruodžio 14 d. Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų kolegijos pirmininko nutartimi jis buvo perduotas nagrinėti teisėjui Karol Weitz ir galutinai užregistruotas Nr. II CSKP 501/22.
- 3 2023 m. vasario 15 d. Aukščiausiojo Teismo pirmojo pirmininko įsakymu Nr. 25/2023 teisėjas Bohdan Bieńka buvo paskirtas dirbti Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų kolegijoje terminuotam laikotarpiui nuo 2023 m. balandžio 1 d. iki 2023 m. birželio 30 d. ir kartu nustatyta bylų priskyrimo tvarka kiekvienam paskyrimo laikotarpio mėnesiui. Remdamasis šiuo įsakymu, 2023 m. kovo 2 d. Aukščiausiojo Teismo teisėjas, pavaduojantis Civilinių bylų kolegijos pirmininką, perdavė bylą Nr. II CSKP 501/22 Aukščiausiojo Teismo teisėjui Bohdan Bieńka. Vėliau 2-ojo skyriaus pirmininko nutartimi buvo paskirta uždaro posėdžio data – 2023 m. balandžio 3 d. Tą dieną sudarytą Aukščiausiojo Teismo teisėjų kolegiją, kuri turėjo nagrinėti civilinę bylą Nr. II CSKP 501/22, sudarė du Aukščiausiojo Teismo *Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych* (Darbo ir socialinio draudimo bylų kolegija) teisėjai ir posėdžio pirmininkas – teisėjas, kuris paprastai nagrinėja bylas Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų kolegijoje. Antrasis teisėjų kolegijos narys iš Darbo ir socialinio draudimo bylų kolegijos buvo paskirtas nagrinėti bylą tuo pačiu būdu kaip ir teisėjas pranešėjas.

Glaustas prašymo priimti prejudicinį sprendimą pagrindimas

- 4 Aukščiausiojo Teismo trijų teisėjų kolegijai kilo abejonių dėl Sąjungos teisės nuostatų aiškinimo, visų pirma dėl to, ar Aukščiausiojo Teismo pirmojo pirmininko ir Civilinių bylų kolegijos pirmininko įsakymais suformuotas prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas atitinka 2021 m. spalio 6 d. Sprendime *W. Ż.* (C-487/19, EU:C:2021:798) nustatytus teismo kriterijus; šios abejonės grindžiamos toliau išdėstytais motyvais.
- 5 Pirma, iš teisėjų, paskirtų nagrinėti bylas kitoje Aukščiausiojo Teismo kolegijoje, buvo atimta teisė į veiksmingą teisinę gynybą.
- 6 Antra, paskyrimas nagrinėti bylas vyko be perkeliamų teisėjų sutikimo, o tai pažeidžia teisėjų nepašalinamumo ir nepriklausomumo principus ir taip

- kėsinamasi į teisę į teisingą bylos nagrinėjimą, taigi daroma įtaka veiksmingos teisminės gynybos principui.
- 7 Trečia, įsakymus priėmę asmenys yra tokioje pačioje padėtyje kaip ir teisėjai byloje C-487/19, nes jie pradėjo eiti pareigas akivaizdžiai pažeidžiant pagrindines Aukščiausiojo Teismo teisėjų skyrimo procedūros taisykles, kurios yra neatsiejama teismų sistemos formavimo ir veikimo dalis.
  - 8 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą patekęs teismas taip pat klausia, ar, atsižvelgiant į nurodytus pažeidimus, teisėjai, paskirti nagrinėti bylas, gali susilaikyti nuo šių įsakymų vykdymo.
  - 9 Nacionalinėje teisėje (2017 m. gruodžio 8 d. Aukščiausiojo Teismo įstatymo (toliau – ATĮ) 35 straipsnio 3 dalis) yra įtvirtinta norma, pagal kurią Aukščiausiojo Teismo pirmasis pirmininkas gali paskirti teisėją nagrinėti bylas kitoje kolegijoje. Vis dėlto pagal šią nuostatą tokiu būdu (be teisėjo sutikimo) leidžiama paskirti teisėją nagrinėti tik konkrečią bylą, nurodytą Aukščiausiojo Teismo pirmojo pirmininko įsakyme. Taip gali būti, kai bylos dalykas sutampa su dviejų Aukščiausiojo Teismo kolegijų jurisdikcija; kai dėl visų Aukščiausiojo Teismo teisėjų nusišalinimo tam tikroje kolegijoje bylą turi nagrinėti kitos Aukščiausiojo Teismo kolegijos teisėjai. Kita galimybė, numatyta ATĮ 35 straipsnio 3 dalyje, yra teisėjo paskyrimas nustatytą laikotarpį nagrinėti bylas kitoje Aukščiausiojo Teismo kolegijoje, tačiau tuomet teisėjas turi nagrinėti bylas tik šioje „naujoje“ kolegijoje ir neprivalo tuo pačiu metu nagrinėti bylų Aukščiausiojo Teismo kolegijoje, kurioje paprastai dirba, nes jam tektų didesnis darbo krūvis. Tokia mišri konstrukcija prieštarauja Aukščiausiojo Teismo įstatymo 35 straipsnio 3 dalies turiniui.
  - 10 Paskyrimu nagrinėti bylas kitoje kolegijoje neatsižvelgiant į teisėjo dalykinę kompetenciją nagrinėti tam tikros kategorijos bylas pažeidžiama teisė į veiksmingą teisminę gynybą ir teisingą bylos nagrinėjimą. Būtina šių teisių įgyvendinimo sąlyga – teisėjas turi turėti pakankamai žinių ir patirties, kad byla būtų išnagrinėta tinkamai. Ši sąlyga ypač svarbi nagrinėjant bylas Aukščiausiajame Teisme, nes jo sprendimais vėliau vadovaujasi žemesnės instancijos teismai. Aukščiausiasis Teismas buvo suskirstytas į kolegijas pagal ATĮ 3 straipsnį, atsižvelgiant į dalyko kriterijų. Be to, kandidatai į Aukščiausiojo Teismo teisėjus pretenduoja į darbą kolegijose pagal specializaciją. Taigi, atskiros kolegijos turi būti sudarytos iš teisėjų, kurie turi konkrečios kolegijos jurisdikciją atitinkančių žinių ir profesinę patirtį. Bylos perduodamos nagrinėti pagal jų gavimo eiliškumą, o ne tada, kai teisėjas pranešėjas ar teisėjų kolegija mano, jog byla jau pakankamai išanalizuota, kad ją būtų galima nagrinėti. Nesant išvystyto pagalbos teisėjams aparato, būtina gerai išmanyti teisės sritis, kuriose teisėjas paprastai nagrinėja bylas. Tik tais atvejais, kai nagrinėjamos neįprastos, sudėtingų aplinkybių bylos, galima tinkamai parengti bylą nagrinėjimo etapui.
  - 11 Be to, teisėjams, paskirtiems nagrinėti šią bylą, nebuvo suteikta jokia teisinė apsauga. Iš ATĮ 35 straipsnio 3 dalies aiškinimo matyti, kad įstatymų leidėjas

neįvykdė pareigos laikytis Sąjungos standarto, kaip galima suprasti iš 2021 m. spalio 6 d. Sprendimo *W. Ż. (Aukščiausiojo Teismo Išimtinės kontrolės ir viešųjų reikalų kolegija – Paskyrimas)*, C-487/19, EU:C:2021:798 (sprendimo motyvuojamosios dalies 118 punktą), kiek tai susiję su bendrosios kompetencijos teismų teisėjais. Taigi reikia Teisingumo Teismo įsikišimo, siekiant nustatyti, ar tokiais veiksmais nepažeidžiami teisėjų nepašalinamumo ir nepriklausomumo principai, kai Aukščiausiojo Teismo pirmojo pirmininko sprendimas paskirti teisėjus nagrinėti bylas kitoje Aukščiausiojo Teismo kolegijoje, paliekant pareigą nagrinėti bylas kolegijoje, kurioje jie paprastai dirba, negali būti teisminės kontrolės objektas. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo nuomone, ESS 19 straipsnio 1 dalis ir Pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnis, įpareigojantys valstybes nares numatyti teisinės gynybos priemones, būtinas siekiant užtikrinti pagarbą asmenų teisėms ir laisvėms Sąjungos teisės reglamentuojamose srityse, yra universalus pobūdžio, todėl Aukščiausiojo Teismo teisėjai patenka į jų taikymo sritį.

- 12 Iš 2023 m. kovo 17 d. *Krajowa Rada Sądownictwa* (Nacionalinė teisėjų taryba) posėdyje pateiktos Aukščiausiojo Teismo pirmojo pirmininko pozicijos matyti, kad teisėjas, paskirtas nagrinėti bylas pagal ATĮ 35 straipsnio 3 dalį, neturi teisės į teisinę gynybą. Aukščiausiojo Teismo pirmasis pirmininkas laikosi nuomonės, kad ATĮ 35 straipsnio 3 dalies reglamentavimas yra išsamus ir neleidžia atitinkamai taikyti 2001 m. liepos 27 d. Bendrosios kompetencijos teismų santvarkos įstatymo nuostatų.
- 13 Siekdamas tikslumo, Aukščiausiasis Teismas pažymi, kad Nacionalinė teisėjų taryba (NTT) leidžia pagal analogiją peržiūrėti Aukščiausiojo Teismo pirmojo pirmininko sprendimą paskirti teisėją nagrinėti bylas kitoje kolegijoje. Vis dėlto pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją NTT yra nuo šalies politinės valdžios priklausomas subjektas (2019 m. lapkričio 19 d. Sprendimas *A. K. ir kt. (Aukščiausiojo Teismo Drausmės bylų kolegijos nepriklausomumas)*, C-585/18, C-624/18 ir C-625/18, EU:C:2019:982; 2021 m. kovo 2 d. Sprendimas *A. B. ir kt. (Aukščiausiojo Teismo teisėjų skyrimas – Skundas)*, C-824/18, EU:C:2021:153)), be to, neturi teismo statuso.
- 14 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas šioje byloje taip pat negali pasinaudoti galimybe įvertinti ATĮ 35 straipsnio 3 dalies konstitucingumą, nes konstitucingumo kontrolės kelias neveikia (2019 m. lapkričio 19 d. Teisingumo Teismo sprendimas *A. K. ir kt. (Aukščiausiojo Teismo Drausmės bylų kolegijos nepriklausomumas)*, C-585/18, C-624/18 ir C-625/18, EU:C:2019:982, 33 ir 34 punktai), 2019 m. gruodžio 5 d. Aukščiausiojo Teismo sprendimas byloje Nr. III PO 7/18; 2021 m. gegužės 7 d. EŽTT sprendimas *Xero Flor Sp. z o.o. prieš Lenkiją*, peticijos Nr. 4907/18)).
- 15 Atskiras klausimas yra tai, ar Aukščiausiojo Teismo pirmojo pirmininko įsakymu dėl teisėjo paskyrimo nagrinėti bylas Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų kolegijoje nepažeidžiamas 2003 m. lapkričio 4 d. Europos Parlamento ir tarybos Direktyvos 2003/88/EB dėl tam tikrų darbo laiko organizavimo aspektų

(OL L 299, 2003 11 18, p. 9; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 4 t., p. 381) 6 straipsnio b punkte reglamentuotas garantijos mechanizmas. Teisingumo Teismas dar nepriėmė sprendimo šiuo klausimu, nors jau yra pateikti pirmieji prejudiciniai klausimai dėl teisėjo darbo laiko normų (pavyzdžiui, byloje C-41/23).

- 16 Nacionalinėje teisėje Aukščiausiojo Teismo teisėjo darbo laikas apibrėžiamas pagal jo užduočių mastą (panašiai kaip ir bendrosios kompetencijos teismo teisėjo). Kalbant apie nacionalinę tvarką, reikia atkreipti dėmesį į 2009 m. balandžio 8 d. Aukščiausiojo Teismo nutarimą byloje Nr. II PZP 2/09, kuriame nurodyti skirtumai tarp Darbo kodekse reglamentuojamo darbo laiko pagal užduočių skaičių ir teisėjų darbo laiko pagal užduočių mastą. Jame pabrėžiama, kad normomis dėl teisėjų darbo laiko neįgyvendinamos Direktyvos nuostatos, nes neįtvirtinama teisė į poilsį, ir šiuo atžvilgiu, remiantis Darbo kodekso 5 straipsniu, turi būti taikomos Darbo kodekso normos. Pagal Direktyvą 2003/88/EB teisėjams taip pat turi būti užtikrintas minimalus garantuotas poilsio laikas, o jų darbo laikas negali viršyti 48 valandų per savaitę per pamatinį laikotarpį. Nuo šio nutarimo priėmimo įstatymų leidėjas nepakeitė taisyklių dėl teisėjų darbo laiko. Teisėjui atitinkamai taikant pagal užduočių skaičių skaičiuojamo darbo laiko sistemos formulę (DK 140 straipsnis), galima daryti prielaidą (ir ji turi būti daroma), kad tuo atveju, kai teisėjui ketinama pavesti papildomų pareigų į jo specializaciją nepatenkančioje teisės srityje, darbdavys (šiuo atveju – Aukščiausiojo Teismo pirmasis pirmininkas) turi įvertinti, ar nustatytas naujas užduotis, paliekant esamas pareigas, apskritai įmanoma įvykdyti. Iš bylos faktinių aplinkybių matyti, kad Darbo ir socialinio draudimo bylų kolegijos teisėjai jau turėjo skirtas užduotis ateinančiam pamatiniam laikotarpiui, o jei toks teisėjas paskiriamas nagrinėti bylas Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų kolegijoje, jam tenka vienu posėdžiu daugiau nei teisėjams, kurie paprastai nagrinėja bylas šioje kolegijoje (4 posėdžiai per mėnesį, o ne 3 posėdžiai per mėnesį). Taigi faktinis papildomo posėdžio Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų kolegijoje įtraukimas, neatlikus jokios darbo laiko aplinkybių analizės, įrodo, kad buvo pažeistos Direktyvoje 2003/88/EB numatytos leistinos normos.
- 17 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat nurodo, kad tiek Aukščiausiojo Teismo pirmasis pirmininkas, tiek Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų kolegijos pirmininkas, kurių įsakymais buvo suformuota teisėjų kolegija šioje byloje, buvo paskirti Aukščiausiojo Teismo teisėjais tomis pačiomis aplinkybėmis, kaip ir byloje, kurioje buvo priimtas 2021 m. spalio 6 d. Sprendimas *W. Ž. (Aukščiausiojo Teismo Išimtinės kontrolės ir viešųjų reikalų kolegija – Paskyrimas)*, C-487/19, EU:C:2021:798. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat pažymi, kad 2022 m. rugsėjo 23 d. Aukščiausiasis Teismas priėmė nutartį (byla Nr. III CZP 43/22) kreiptis į Teisingumo Teismą su prašymu išaiškinti, ar Europos Sąjungos sutarties 2 straipsnis ir 6 straipsnio 1 ir 3 dalys bei 19 straipsnio 1 dalies antra pastraipa, siejami su Chartijos 47 straipsniu ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 267 straipsniu, turi būti aiškinami taip, kad aktas, kuriuo nustatoma teisėjų kolegijos sudėtis, pavyzdžiui, Aukščiausiojo Teismo pirmojo pirmininko

įsakymas, nesukelia jokių teisinių pasekmių, jei taip nustatyta teisėjų kolegijos sudėtis nėra pagal įstatymą įsteigtas nepriklausomas ir nešališkas teismas, kaip tai suprantama pagal Europos Sąjungos teisę, visų pirma dėl šių priežasčių: a) teisėjų kolegijoje dalyvauja asmenys, paskirti Aukščiausiojo Teismo teisėjais tokiu būdu, kuris akivaizdžiai prieštarauja nacionalinės teisės nuostatomis dėl teisėjų skyrimo, kaip yra nustatyta galutiniais aukščiausios nacionalinio teismo instancijos sprendimais, ir šie asmenys sudaro teisėjų kolegijos daugumą; b) teisėjų kolegiją pirmiau nurodytu būdu suformavo Aukščiausiojo Teismo pirmininkas, paskirtas Aukščiausiojo Teismo teisėju tomis pačiomis aplinkybėmis ir pažeidžiant Aukščiausiojo Teismo teisėjo skyrimo Aukščiausiojo Teismo pirmininku taisykles. Iki nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą šioje byloje priėmimo datos šis klausimas Teisingumo Teismui dar nebuvo pateiktas.

- 18 Remdamasis minėto nepateikto prejudicinio klausimo motyvais, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas atkreipia dėmesį į Aukščiausiojo Teismo pirmojo pirmininko ir Civilinių bylų kolegijos pirmininko rinkimų problemišumą.
- 19 Pagal ATĮ 15 straipsnį kandidatus į Aukščiausiojo Teismo pirmininko pareigas renka atitinkamos kolegijos teisėjų susirinkimas (toliau – susirinkimas). Susirinkimas yra Aukščiausiojo Teismo organas, kurį sudaro visi kolegiją sudarantys teisėjai. 2021 m. birželio 29 d. Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų kolegijos teisėjų susirinkimas, sušauktas, kad išrinktų kandidatus į Civilinių bylų kolegijos pirmininko pareigas, balsų dauguma priėmė nutarimą atidėti susirinkimą iki bylos pagal Europos Komisijos skundą prieš Lenkiją (C-791/19) Teisingumo Teisme išnagrinėjimo ir prejudicinių sprendimų bylose C-487/19 ir C-508/19 priėmimo. Kai 2021 m. rugpjūčio 31 d. baigėsi Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų kolegijos pirmininko kadencija, Lenkijos Respublikos Prezidentas vadovavimą Civilinių bylų kolegijai patikėjo Aukščiausiojo Teismo pirmajam pirmininkui. Dėl to faktiškai buvo sujungtos pirmojo pirmininko ir Civilinių bylų kolegijos pirmininko funkcijos, o tai nenumatyta ATĮ. Lenkijos Respublikos Prezidento teisė pavesti vykdyti Aukščiausiojo Teismo pirmininko pareigas, numatyta ATĮ 13a straipsnyje, siejamame su jo 15 straipsniu, yra konstitucinio teisminės valdžios atskyrimo ir nepriklausomumo nuo vykdomosios valdžios principo (Lenkijos Respublikos Konstitucijos 173 straipsnis) pažeidimo apraška. Konstitucijos nuostatose, kuriomis reglamentuojama Lenkijos Respublikos Prezidento įgaliojimų apimtis, nenumatoma, kad Lenkijos Respublikos Prezidentas, kaip vykdomosios valdžios institucija, turi savarankiškai spręsti dėl tam tikrų teisėjų funkcijų, leidžiančių jiems vykdyti Aukščiausiojo Teismo organų įgaliojimus, prisiėmimo.
- 20 Nepaisant daugumos susirinkimo narių protesto, 2021 m. rugsėjo 7 d. Aukščiausiojo Teismo pirmasis pirmininkas, kaip Lenkijos Respublikos Prezidento įgaliojamas asmuo, sušaukė susirinkimą, kad būtų išrinkti kandidatai į Civilinių bylų kolegijos pirmininko pareigas. Dėl prašymo atidėti susirinkimo posėdį nebuvo balsuojama. Iki 2018 m. Civilinių bylų kolegijos teisėjais paskirti teisėjai atsisakė dalyvauti svarstymuose, todėl nebuvo pasiektas kvorumas ir

renkant kandidatus į Civilinių bylų kolegijos pirmininko pareigas dalyvavo tik naujai paskirti teisėjai. Kvorumo trūkumas buvo pašalintas Aukščiausiojo Teismo pirmajam pirmininkui perkėlus į Civilinių bylų kolegiją du asmenis, kurie anksčiau buvo paskirti Išimtinės kontrolės ir viešųjų reikalų kolegijos teisėjais, ir vieną asmenį, kuris anksčiau buvo paskirtas į Drausmės bylų kolegiją.

- 21 Taigi kandidatai į Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų kolegijos pirmininko pareigas buvo išrinkti prieštaraujant Civilinių bylų kolegiją sudarančių teisėjų daugumos pozicijai ir pažeidžiant susirinkimo, kuris yra Aukščiausiojo Teismo organas, veiklą apibrėžiančias taisykles.
- 22 Dėl to kyla klausimas, ar Sąjungos teisėje įtvirtinto teismų ir teisėjų nepriklausomumo reikalavimo laikymosi požiūriu įsakymas, kuriuo teisėjai paskirti nagrinėti bylas kitoje Aukščiausiojo Teismo kolegijoje ir kuriuo priskirtos konkrečios civilinės bylos, kurių paskirtieji teisėjai paprastai nenagrinėja, ir šių teisėjų kompetencija nagrinėti bylas šiuo aspektu nebuvo patikrinta, priimtas asmenų, turinčių tokį patį statusą kaip ir byloje C-487/19, kurie išrinkti pagal ydingą procedūrą, galiausiai lėmė, kad teisėjų kolegija buvo suformuota pažeidžiant šalių teisę į teisingą bylos nagrinėjimą, ką patvirtina ne tik šios teisėjų kolegijos narių dalykinė kompetencija, bet ir daugybė materialinio ir techninio pobūdžio veiksmų (įsakymų priėmimas dėl teisminiam nagrinėjimui perduotos bylos priskyrimo, teisėjo pranešėjo pakeitimo, bylą nagrinėsiančios teisėjų kolegijos paskyrimo).
- 23 Taigi, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo nuomone, aiškinant Sąjungos teisę (ESS 19 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą ir Chartijos 47 straipsnį), taip pat reikia atsakyti į klausimą, ar į teisėjų kolegiją paskirti teisėjai, atsižvelgdami į Sąjungos teisės viršenybės principą ir Teisingumo Teismo ir EŽTT jurisprudenciją, gali atsisakyti imtis veiksmų ir juos atlikti jiems priskirtose bylose, laikydami neegzistuojančiais įsakymus, įpareigojančius juos be jų sutikimo dirbti kitoje Aukščiausiojo Teismo kolegijoje; ar, nepaisydami iki šiol nurodytų trūkumų ir kardinalių teisių pažeidimų, turi pradėti nagrinėti bylą, de facto perduodami šalims teisę spręsti, ar ginčyti šį sprendimą kaip sprendimą, priimtą teismo, sudaryto pažeidžiant ESS 19 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą ir Chartijos 47 straipsnį, ar ne.